

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นตามอัครยาศัย: กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น A Feasibility Study on Establishing Folk Arts and Cultures Informal Learning Center: Khonkaen Province Case Study
ชื่อผู้เขียน	นางสาวสุริศรา บัวนิล Miss Surisara Buanil
แผนกวิชา/คณะ	สาขาการบริหารวัฒนธรรม วิทยาลัยนวัตกรรมการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.จิตติมา อมรพิเชษฐกุล
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

การศึกษาความเป็นไปได้ ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นตามอัครยาศัยกรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ทศนคติ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ที่จะนำไปสู่คุณค่าที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตและความเป็นจริงในชุมชนอีสาน รวมถึงศึกษา รูปแบบ วิธีการและความเป็นไปได้ของโครงการพร้อมนำเสนอแบบจำลองศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นตามอัครยาศัยในจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษาให้เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดขอนแก่น คือ ศิลปิน นักวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม ผู้บริการองค์กรทางศิลปวัฒนธรรม ผู้นำชุมชน ตัวแทนจากสถานศึกษา ตัวแทนจากกลุ่มอิสระและเอกชน รวมทั้งสิ้น 11 ท่าน ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาโดยการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ในองค์กรด้านศิลปวัฒนธรรม 4 แห่ง ได้แก่ โสงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา จังหวัดเชียงใหม่ โสงมูนมั่งเมืองขอนแก่น ศูนย์บูรณาการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชนวัดไชยศรี บ้านสาวะถี จังหวัดขอนแก่น สำนักวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อเป็นกรณีศึกษา ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการศึกษาและสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาแนวคิด ทศนคติ รูปแบบ ลักษณะและกระบวนการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นในจังหวัดขอนแก่น มีข้อสรุปดังนี้คือ การนำเอาจารีตประเพณีพิธีกรรมศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาสร้างสรรค์ประยุกต์ขึ้นใหม่ เพื่อเชื่อมโยงกับสังคมสมัย-

ใหม่ โดยมีกลุ่มบุคคลที่จะเป็นพลังสำคัญคือ นักวิชาการศิลปวัฒนธรรม นักการศึกษา ศิลปิน ผู้นำชุมชน เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับบริบทของยุคสมัยและนำไปสู่การฟื้นฟูการงานพื้นฐานอาชีพในชุมชน โดยเน้นการกระจายการบริหารจัดการ การเรียนรู้งานวัฒนธรรมลงสู่ชุมชนบนฐานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ่านระบบเครือข่ายการเรียนรู้

2. การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นตามอัครยาศัย กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น เป็นการศึกษาความเป็นไปได้ด้านการบริหารจัดการ การตลาด การเงิน เศรษฐศาสตร์ แล้วสรุปเป็นแบบจำลองศูนย์การเรียนรู้ฯ ชื่อ เฮียนโฮมศิลป์ ที่เน้นแนวคิดการเรียนรู้ผ่านศิลปะสาธารณะกุศล ทัศนกรรมพื้นถิ่น หลอมรวมเข้ากับปัจจัยสี่ที่เป็นพื้นฐานผ่านกระบวนการเรียนรู้ กิน อยู่ ดู ฟัง ใช้ เพื่อปรับสมดุลในการพัฒนาภายนอกและภายในของบุคคลและชุมชน เพื่อให้เกิดเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นของกลุ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลงและปราชญ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป

Abstract

This is a feasibility study on establishing Folk Arts and Cultures Informal Learning Center at Khonkaen province. The objectives of this study are to study concepts, beliefs and learning processes of arts and cultures of the area, which are wholly related to ways of living of the Isan community. This research includes a study of techniques processes and the potential of this project. The model of the learning Center is also presented. People who have been participating in the field of arts and culture are parts of Khonkaen province population. They are artist, scholar in art and culture, administrators of an arts and cultural center, local community leaders, representatives from academic institutions, representatives from non-authorized groups and private sections. The total numbers of people involved in this study are eleven.

Data for my case studies was obtained through interview and participatory observation of four arts and cultural organizations. They are Hong Hean Seub-san Poom Panya Lanna at Chiang-Mai province. Hong Moon Mung Meung Khonkaen as Office of Culture Khonkaen University, The Center of Thai Cultural Integration and Community of Wat Chai Sri Community at Khonkaen province. From the data, I have divided my area of study and conclusions into:

1. The study of concepts, beliefs, styles, techniques and local art cultural learning processes of the Khonkaen province has shown that the current arts and cultural movement of the area is the creating and developing their traditions, rites and folk cultures related to the modern society. Scholars in art and culture, educators, artists and local community leaders are the most potential power to move their cultures harmoniously with new era activities. This will lead to rehabilitation of their basic works and careers in the community by emphasizing on the distribution of the administration and management of cultural works and set up learning processes based on their cultures and local wisdom, through learning network.

2. In a feasibility study on establishing the Folk Arts and Cultures Informal Learning Center at KhonKaen province focused on the possibility of the administration

of marketing, finance and economy to conclude into the model of learning center called Huen Home Silpa. The learning Center concentrates on the concept of through community arts with public participation, folk handicrafts and four requisites of life, and the learning basics of consumption, living, vision, listening and utility to balance the developing of both physical and spiritual of an individual and community. This will further into the networking of local arts and culture learning processes of local leaders and scholars.